Porto opłacono ryczałtem.

Ч. 7. (390) Неділя, дня 13. лютого 1927. Рік IX.

Адреса Редакції і Адміністрації „Український Голос" Перемишль, Побереже ч. 1.

Конто П. К. О. в Варшаві № 142.807
Передплата в краю виносить 10 зол річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол. чвертьрічно. В Чехії квартально 18 ч. к. (передплату в Чехословаччини складати на конто Адм. „Укр. Голосу" в Zivnostenska Banka Praze). Для Франції 60 фр. річно, для Амер ки 2 , дол. річно.

Ціна прим. 25 с.

Редактор приймає щодня від год. 1½—2½.
Рукописів Редакція не звертає. Неоплачених писем не приймається

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

политично-економічний орган.

Каламутна хвиля.

Ономі підчас засідання сойму, коли виринула справа арештування білоруських послів, найбільше побивався за ними посол з „Незалежної Хлопської Партії (близька до комуністів) — Сильвестер Воєвудзкі. Він вилаяв польського міністра судівництва — Мейштовича, називаючи його „катеринярем" (Мейштович, „кресовий" поміщик, брав участь у відслоненню у Вильні памятника цариці Катерині II, яка переводила парцеляцію історичної Польщі). На другий день в близькім до теперішнього правительства варшавськім щоденнику „Ґлос правди" появилися ревеляції, що Воєвудзкі був співробітником польської дефензиви і працював в ній не тільки перед тим, заки здобув посольський мандат, а й опісля. Головним його завданням було стежити білоруський рух. Ревеляції „Ґлосу правди„ підтвердив в соймі віцепремієр Бартель, який підчас виборів кандидував разом з Воєвудзким з одної листи („Визволенє").

Що так воно було, признався з рештою й сам Воєвудзкі. Він тільки на своє оправдання подає, що про його співробітництво в дефензиві знали посли з „Визволєня"; що він після вибору його послом дуже коротко виконував обовязки аґента дефензиви, бо відтак підшукав „ідейних заступників", які замісць нього стежили за білоруським рухом, а він сам ще через якийсь час тільки був посередником між дефензивою і цими „ідейними" наслідниками у винагороджуванню їх за їхню працю. І про все це знали клюбові товариші Воєвудзкого. Знали і мовчали. Мовчали навіть тоді, коли Воєвудзкі виступив з „Визволєня" і зробився основником і головним стовпом „Незалежної Хлопської Партії", яка за терен своєї діяльности вибрала собі білоруські землі (польські найлівіщі партії чомусь пруться як не на українські землі, от як брилівці, так на білоруські, а дивну нехіть мають до корінно польських).

Щойно, коли Воєвудзкі зробив в соймі скандал, близький до уряду денник розкриває занавісу і показує обличча провокатора, отже діявола, який підійде до вас, здобуде ваше довіря, зробиться вашим приятелем, якому ви відкриєте всі тайни, а опісля йде і про все доносить охрані. З оттакої установи (охрани) та провокаторів була славна перед війною Росія.

Цікаво, що коли нововідроджена Польща завела у себе дефензиву, пішли на службу до неї головним чином люде з лівих партій, власне ті, яким царська охрана найбільше ставала на запятки. І ось в дефензиві працював теж Воєвудзкі, який підчас світової війни служив в леґіонах Пілсудского.

Найцікавіще, що про провокаторську діяльність Воєвудского знали і колишні його клюбові товариші і високо поставлені особи і... мовчали. І саме це кидає понуру тінь не тільки на Воєвудзкого, а й на них.

Вийшов світовий скандал, який тісно вяжеться з „спокобом" розвязування білоруського питання. Білоруський посол Єремич після заяви віцепремієра Бартля що ревеляції „Ґлосу правди" про провокаторську діяльність Воєвудского обертаються „на площині повної правди", крикнув: „Провокатори на волі, невинні в тюрмі!"

Воєвудзкі не є виїмком. От два роки тому у Варшаві мав місце подібний скандал. Героєм того скандалу був Трояновскі, який редаґував дуже революційну ґазету для селян і фабрикував бомби для тайних орґанізацій, а одночасно доносив про роботу тих орґанізацій дефензиві. Тільки припадок зрадив його ганебну ролю. Що й казати! Безчисленні політичні процеси у львиній частині є наслідками діяльности оттаких Воєвудзких і Трояновских.

У Львові кілька років тому трапився ось який випадок. В тюрмі при вул. Баторія сидів Жидок — еміґрант. Відсиджував кару за те, що без студій університетських отворив собі лікарську канцелярію і надував людей. Свою кару відбував між політичними вязнями. З кожним новим вязнем заприязнювався і пропонував передати листа на світ (мовляв, має знайомства). Листи ніколи не доходили. Значить, ще в тюрмі взято його на службу. А коли він вийшов на волю, зараз першого дня поліція посадила його в поліційних арештах, щоби видобував тайни від приарештованих молодих людей.

Значить, Воєвудзких і Трояновских — менших і більших — є великанська зґрая. А є це люде без чести і совісти Продажні типи з під темної звізди, для яких не має нічого святого, які для наживи на все готові, які здобувають довіря у людей на те, щоби їх обмотати і всадити до тюрми, які професійно пхають людей в нещастя. Значить, це з громадського становища найбільші шкідники. Як знаємо, царська Росія саме тому зчезла з лиця землі, що свою безпеку спирала власне на таких типах, вихованих охраною. Як знаємо з історії царської Росії, охранники часто самі підготовляли замахи на ріжних достойників, щоби опісля відкриттям такого „замаху" оправдати істнування охрани. Така система правління жостоко пімстилася на цараті. А всеж вона не перевелася... Через українсько-білоруські землі перекочується каламутна хвиля Бережімся перед нею!

Занедбане поле.

В 5-ому числі „Українського Голосу" за цей рік помістили ми статтю історика дра І Крипякевича „Про вагу місцевої історії". Автор спиняється головно над обговоренням значіння історичних памяток, розсіяних по наших землях, для відтворення минулого нації. Притоку до написання статті дали шан. авторові відрадні почини грималівських та угнівських громадян в справі вид ння історії своїх рідних місточок. В доповненню статті дра Крипякевича хочемо порушити справу, яка стоїть в тісному звязку з обговореною ним темою. А саме.

Коли ви спитаєте нашого навіть дуже освіченого чоловіка про його предків, він вам ще про свойого батька розповість доволі богато, про діда вже менше, про прадіда мало, а ще дальше — він змовкне, нічого не знає. А прецінь це найблища історія. Як оттакий чоловік може глибше цікавитися минулим рідного краю, коли він не зацікавився навіть історією свого роду? Наші люде не навчилися ще цінити ваги записок, споминів. Наша селянська інтеліґенція — невідродна дитина села. Обмежуюється тільки до устної традиції. Не вміє шанувати родинних памяток: образів, книжок, листів, записок і т. д., які залишилися по предках, на основі яких можна відтворювати умовини, серед яких вони жили, чим вони захоплювалися, до чого змагали. І не має у цих наших освічених людей нахилу списувати все, що знають про своїх предків, щоби залишити це своїм нащадкам. І не має доброго звичаю вести записки про важніщі події, які доводиться переживати.

Зайдім у найкраще наше село. Люде свідомі, від давна є школа, читальня, склеп. Значить, хтось в ньому мусів попрацювати. Коли ви хотілиби довідатися дещо блище про історію села, від найстарших людей витягнете, що діялося в селі 50 — 60 літ тому назад. Якщо захотілиби заїхати дальше в минуле села, мусите шпирати по книжках в церкві, чи нема там припадково якої замітки. А чому це так? Бо наші люде невміють шанувати свойого минулого. У других народів инакше. От хочби у Німців. Там майже в кожному місточку найдете бібліотеку, а в ній все, що відноситься до історії місточка та його околиці. А крім цього найдете там музей і архив, а в них масу ріжних памяток. А у нас? Навіть оттаку річ, як стрій в даному селі перед 50-ти роками мусите відтворювати з оповідань старих людей.

Наше національне відродження звязане з низкою визначних одиниць, що стояли на чолі наших визвольних змагань. Ці одиниці жили у Львові, або в якому другому місті. Чи позбирав хто памятки по них? Чи основано бодай в одному місті при філії „Просвіти" музей та архив, збираючи в них памятки по заслужених діячах повіту і взагалі матеріяли до історії повіту? Візьмім для прикладу Стрий. Тут довгі літа трудився незабутній др. Евген Олесницький. Що зробила Стрийщина, щоби зберігти у себе живий спомин про Олесницького? В минулому році Богородчанщина покликала до життя „Товариство ім. Антона Могильницького", якого завданням подбати про культ творця „Скиту Манявського", який тут жив і помер. Перший почин в цім напрямі. За ним повинні пійти другі повіти І не тільки міста, а й села. Як мало знаємо сьогодня навіть про наших найвизначніщих діячів, як от примі ром — Качалу, Танячкевича, Остапа Терлецького і и. А що й казати про діячів окремих повітів, окремих сіл. Нічого, або дуже мало що знає сучасне покоління про визначних діячів селян, як наприклад — А. Берника, Новаківського, Грицуляка, Петрова, Шміґельського, Сандуляка, Содомору і богато инших, що колись поривали селянські маси за собою. Яким прекрасним виховуючим чинником булиби нариси про їхнє життя та діяльність. Якою таємною мовою промовлялиби памятки по них і спомини про них, позбирані пильною рукою в місцевій читальні!

Сучасне покоління пережило велику історичну хвилю. В кожному селі є співтворці переломової доби. Одні остали в живих, другі головами наложили. Чи ці, що остали в живих, подбали про увіковічнення памяти своїх товаришів з героїчних днів? Чи списали свої спомини, а в них все, що знають і що бачили? Чи списали спомини про бої, в яких брали участь, про тюрми, в яких томилися, про муки, які пережили? Чи бодай зберігають листи, які діставали від близьких в ті часи? Бож на основі цього матеріялу майбутній історик буде відтворювати історію Великих Днів, на основі цих матеріялів майбутній письменник писатиме повість чи поему, яка викликувати святий дрож в душі нащадка. — М. С.

Видавець, книжка і читач.

1. Замітки про видавців української книжки.

Один приватний підприємець Я. Оренштайн видав після війни більше книжок, ніж всі західно-українські видавничі фірми на купу. Хто він такий? 25 літ тому назад власник невеличкої, другорядної книгарні в Коломиї. А між західно-українськими видавництвами є такі поважні установи, як „Просвіта" і „Наукове Товариство ім. Шевченка". Для видань одної й другої установи вже сам напис „Накладом Просвіти" чи „Накладом Наукового Товариства ім. Шевченка" — є реклямою. Люде знають, що собою уявля „Просвіта" чи „Наукове Товариство", відносяться з довірям до їхніх видань. А приватний підприємець це довіря щойно мусить здобувати. І „Просвіта" та „Наукове Товариство" мають облекшену спроможність поширити свої видання: „Просвіта" має в краю філії і читальні, „Наукове Товариство" має найбільшу у нас книгарню, має членів в головних центрах в краю, має власну друкарню. Крім цього обі установи мають доступ до преси, можуть в ній вести пропаґанду в користь своїх видань.

А прецінь — приватний підприємець Оренштайн своїми виданнями в Берліні, отже заграницею, закасовує всі видавничі фірми в краю. Або: Мало кому відомий перед війною народній учитель М. Таранько за кілька літ своїми виданнями для молоді далеко позаду залишив „Українське Педаґоґічне Товариство", хоча воно має не тільки вироблене імя в суспільности, а й засоби до поширення своїх книжок (кружки, управи своїх шкіл).

„Так, так, — скаже дехто — алеж головним завданням „Просвіти", „Наукового Товариства", „УПТ." не є видавання книжок. Це у них другорядна справа". Вибачайте! Коли в підприємство (а таким є видавництво книжок!) вкладається гроші, не можна його трактувати як справу другорядну („побічний інтерес"). Тут вже мусять бути люде відповідальні за видані книжки, не тільки за їх якість, а й за поширення. Міжтим у нас все ще покутує передвоєнний пересуд, неначеб видавання книжок було добродійністю (на яку можна собі дозволити, дістаючи субвенцію!). Отже дана установа робить жертву, видаючи книжку. Отже вона виконала свій обовязок, видавши книжку і замаґазинувавши її в книгарні. Після цього можна нею не цікавитись, бо тепер приходить черга на публику, яка має її купувати, виконуючи патріотичний обовязок.

Перед пару роками один з галицьких письменників, писав про видавничу діяльність Наукового Товариства ім. Шевченка і в пересердю кинув фразу: „винаймити Жидови, а він навчить повести інтерес". Розуміється, сам автор цеї фрази запротестувавби, якщо послуханоби його ради. Та своїм розпучливим вигуком він хотів на ділі тільки сказати: видавництво — це купецький інтерес (не добродійність!), а до ведення інтересу необхідні фаховці, які зумілиби інтерес розбудовувати, які зумілиби книжку не тільки видати, а й поширити, які зумілиби згармонізувати видання книжок, обчислених на масовий попит, з книжками, безумовно необхідними, одначе обмеженими на малий круг читачів.

Недавно в розмові з Оренштайном поставив я йому питання, як він виходить на видавництві оттаких дорогих річей, як партитура опери „Тарас Бульба". Скільки примірників такої партитури може розійтися? Кільканайцять, найвище кількадесять! Значить, вложений у видавництво капітал увязнений на довгі роки. Оренштайн відповів:

„Такі речі як партитура „Тараса Бульби" з купецького становища безумовно непродуктивні. І коли я від таких річей зачинавби видавництво, скоро зарізавсяби. Одначе я видаю богато книжок, отже між ними можу дозволити собі і на певний люксус. Так, як господар, що біля хати заводить цвітник Чим більше у нього поля, тим більший хоче мати огород з цвітами. Хоча це непродуктивна річ. Одначе підносить повагу господарства, бо все в ньому є, цвітник теж, все в такого господаря можна дістати, цвіти теж".

І так приходимо до сути видавничої справи у нас. Наші установи, які займаються видаванням книжок, не числяться зі своїм капіталом і книжним ринком, хотілиби видавати тільки цвіти в свойому розумінню. Обовязком публики знати вартість цих цвітів і негайно їх розкупити. Негайно, бо инакше вони не зможуть видавати дальше. Приклад. Наукове Товариство ім Шевченка видає три ювилейні томи „Записок" (два товстезні!). „Записки" богаті з містом, репрезентативні. Одначе вони обчислені на обмежене число читачів. З гори, значить, дефіцитове видання. Після цього видавнича діяльність товариства мусить на довший час урватися зовсім, зглядно обмежитись до дрібничок, бо цілий ювилейний дар (і не тільки його!) вложено в „Записки", отже знову треба ждати, доки не назбирається відповідна сума, щоби знову щось видати. Такий непереможний дух субвенцій, який загніздився за австрійських часів. Тоді справа була упрощена: Товариство діставало що року певну квоту і за неї могло видати певну скількість аркушів друку. Чи книжка йшла, не треба було журитися, бо в черговому році буде нова субвенція. І хоча Австрії давно не має, „Наукове Товариство" не може спромогтися на поставлення видавничої справи на нових основах. А це не так тяжко. Треба тільки мати на увазі реальний ґрунт, з яким мається до діла і шукати на ньому за масовим читачем. Товариство має велику книгарню і є в ній врешті лад. Треба ще зробити лад з друкарнею (в найбільшій укр. друкарні працює всього кілька складачів, повтікали з неї всі видавництва крім „Богословії" і „Культури"!) і повести її як підприємство, а не як друкарняний музей! І ще одно: чи не краще вложити частину маєтку в розумно розбудоване видавниче підприємство, як в камениці? Спинюся сьогодня з окрема на Науковому Товаристві ім. Шевченка, бо воно має найбільш даних, щоби поставити на ноги велику накладню книжок, притягаючи до цього й другі установи. При цій нагоді кілька заміток. Теперішний голова Наукового Товариства богато труду і хисту вложив в адміністрацію майном товариства, сплачуючи довги. Одначе з прикрістю доводиться зазначити: наукова діяльність в останніх трьох роках дуже слабо посувається вперед, Згадані три томи „Записок" на ділі підготовив ще др В. Щурат.

Західно-українська Академія Наук занедбала: 350 ліття української книжки, трийцятиліття смерти Драгоманова, десятиліття смерти Франка. У виданню найповажніщої праці на зах.-укр. землях з історії української літератури (М. Возняка) виручує „Наукове Товариство — „Просвіта", яка на ділі має инші завдання. І вкінці: непростимою похибкою є загирення прегарного видавництва „Стара Україна", про яку з великим захопленням писав професором штрасбурського університету Мацон в „Revue des etudes Slaves" (київська „Україна" в 1925 р. зробила докір за саму думку припинити це видавництво).

А воно при відповідних зусиллях могло навіть оплачуватися. Зрештою, хочби довелося доплачувати, варто було це заризикувати, бо „Стара Україна" виконувалаби незвичайно вдячну культурницьку місію, яка виходилаби м. и. на користь богатьом виданням Товариства. Для „Старої України" у всякому разі варто було от хочби обмежити обєм „Записок". Бо „Записки" ніколи не здобудуть т кого гурта читачів, що „Стара Україна".

М. Струтинський.

Дописи.

Дмитрів, пов. Радехів. Село наше перед війною у великій більшости було москвофільське. Даремна річ було тут говорити що небудь про правдиву просвіту, про сильну орґанізацію, про власні сили, бо читальня Качковського вказувала иншу дорогу, підтримувала думку, що колись буде все готове, вистарчить приготовитись, причепивши трибарвну стяжку „мазепинцям“ на злість. В тім часі, бо 1909 р. заходами бл. п. о. І. Боднара з великим трудом, бо ледви знайшлось відповідне число на 2000 мешканців, щоби статут підписати, заложено читальню „Просвіти“, з котрої кпить собі, хто хоче, що „десь там в господаря в коморі вродили українчики читальню.“ Та члени тої читальні з книжок пізнають „хто ми? чиї сини? ким за що закуті.“ Коли після російської окупації вернулись Австрійці, не один Дмитрівець завдячував своє спасення вже самому істнованню читальні „Просвіти“, а також її членам, котрі оказались рідними братами і забули зневажливі прізвища, та покрили мовчанкою не одну „зделку“. Так о. І. Боднар ручив своєю головою перед Австрійцями за тих, в котрих раз серед дороги мусів проситись. В тім дусі була ведена і читальня, котра після воєнної заверюхи знову зачинає свою роботу. Молодіж що раз то живійше інтересується книжкою, театральними виставами, поволи але постійно зриває з пятикою і нині може читальня бути гордою, що старанням членів плєбісцит в справі шинків випав проти шинку і від 1|1 927 в селі нема ні одного шинку. Читальня має в своїй бібліотеці около 460 книжок. Найкращим овочем праці членів було між иншим „Свято Просвіти“ дня 9|12 926, устроєне власними силами читальні. В програму входили: „Вступне слово“ господаря Петра Мельника, відтак хор під управою п. Василя Костюка відспівав: „Думи мої“ Шевченка - Лисенка. Враження незвичайне. Далі цілогодинний реферат господаря Тимка Мостового про значіння просвіти і її потребу для людини, а особливо для нашого селянина, котрий, коли сам не візьметься до просвіти і самообразовання, впаде ще більше матеріяльно і морально, а далі мусить пропадати. Слова його прості, щирі захоплюють слухачів, бо то не говорить сурдутовець з міста, котрий має першого і часто не має змоги навіть помимо доброї волі відчути в такій мірі селянського життя, як сам селянин. До него односельчане мають довіря, бо бачать його такі самі мозольні чорні руки, як у кожного иншого. По рефераті хор співає: „По під яром яром“ і „Козаки несуть“ — Леонтовича. Відтак йде „Притча про приязнь“ Франка, деклямує господар Мих. Ковальчук з повним зрозумінням. Далі хор співає „Боже великий єдиний“. Місцевий священик о. Петро Мінко який прибув і перед котрим ми немов дефілюєм і гордимось своїми силами, висказує повні радости слова, заявляючи що хотяй вже не молодий, а до сего часу ще не мав нагоди бути на так торжественнім святі, котре устроюлиб самі селяне без помочі місцевої чи замісцевої інтеліґенції. Заразом дякує молодіжі за труд, заохочуючи до дальшої праці, обіцює всяку поміч. Гимном „Ще не вмерла Україна“ закінчено свято. Читальня міститься в громадськім будинку. На загальних зборах читальні дня 2|1 927 видвигнено справу будови власного дому, котра то справа стає популярною в цілім селі, а нововибраний виділ, котрого головство приняв о. П. Мінко, дає повну запоруку, що найблищі збори відбудуться вже під власним дахом. На зборах були присутні гол. філії з Радехова о. Др. Пеліх і о. В. Пришляк з Кривого. Богато є в нашім селі таких, що вже зрозуміли вагу орґанізованости і підтримують кооперативу, що має в селі 2 склепи, тішаться своїми дітьми, що вони чесні, тверезі беруться до книжки, але й є на жаль ще й такі, що і без читальні є „мудрі“, мовляв — „не дурний я тепер таким бавитись як читальня.“ На щастя, таких темняків у нас не богато.—Читальник.

Раковець, пов. Підгайці.— Вже другий раз приходиться мені згадувати про наше сільце, а зглядно чатальню. Нині приходиться зазначити, що витичні — дані Виділови — майже зреалізовано. Наша чичальня, хоч не має власної домівки відсвяткувала традицийне свято „Просвіти“ і зібрала 13 зол. на „дар Просвіти“. Свято відбулось 12 грудня у винайм леній домівці читальні. На програму свята зложились: Вступне слово, реферат, деклямації і пісні. Хата була битком наповнена. Зацікавлення народньою піснею було велике. Дня 9 січня відбулись річні збори читальні. Хід зборів був вельми оживлений.—Місцевий.

З ПОЛЬЩІ І ПРО ПОЛЬЩУ.

Польща вислала до Америки двох економістів — проф. Кржижановского і Млинарського, щоби стукали до тверд окамяних сердець американських банкирів в справі позички. А цеї позички Польща потрібує на ґвалт. Міністр скарбу Чехович в розмові з одним варшавським ґазетярем признався, що й утревалення золотого немислиме без позички і що не має ради: за позичку доведеться дати відповідний застав. Кржижановскі і Млинарскі вже в дорозі. А в слід за ними йдуть в світ такі вісти як: в Польщі арештовано білоруських послів під замітом „державної зради“; у Володимирі Волинськім в процесі „за державну зраду“ засуджено обжалованих на 1000 літ тюрми; в польськім соймі вийшов на верх великий скандал, один з послів — провідник партії виконував ролю провокатора. Словом, на основі цих вісток американський банкир може собі виробити поняття про відносини в Польщі, з окрема на „кресах“. Та американські фінансісти дивляться не тільки на внутрішні відносини в державі, яка прохає у них позички. Пильно придивляються теж її зовнішному положенню. А зовнішне положення Польщі, як каже Москаль, „плачевноє“. З одного боку могучий Німець, який без обиняків заявляє, що з теперішними польсько німецькими границями ніколи не погодиться, а з другого — Радянський Союз, який має з Польщею цілу купу порахунків, проти якого Польща мусить — так би сказати — з обовязку шторцуватися, бо за те раз Франція раз Анґлія гласкає по головці. А американський банкир тільки міркує собі: вдержиться, чи не вдержиться; варто вкладати в Польщу гроші, чи не варто. А тут ще в додатку Польща сама собі попсувала. Вже раз дістала була в Америці позичку (правда, невелику позичку, т. зв. „позичку Дільона“). Вона мала пійти на загосподарованнє але її проїджено. Це зробило в Америці погане враження, бо що за інтерес давати комусь позичку на їжу? Що иншого на розробіток! Тому Американці так радо зичать Німцям. Раз що становище Німців в Европі непохитне. Друге — Німці дуже працьовиті і солідні. Третє — в Німеччині є лад і порядок. І німецьке правительство само не бере позичок! Ні. Від цього є банковці і промисловці. Всі німецькі позички в Америці є приватні. А позичила Америка Німцям грубо понад міліярд долярів. — Польський сойм видав оноді судови білоруських послів, яких перше без запиту сойму влада запроторила до тюрми. Підчас голосування прийшло до бурливих сцен. За видачею голосували польські партії „народові“, проти видачі національні меншости і дехто з польських лівих партій. В голосованню ще раз виявилася польська „нерозбериха“. Арештування відбулися на дорученн міністра справедливости теперішного уряду, проти якого польські „народові“ партії ведуть опозицію. Та коли цей уряд засадив до тюрми білоруських послів, ці „народові“ партії в соймі похвалили цей крок уряду. З польських партій вдавали, що таке полагоджування національного питання не до смаку їм, деякі ліві партії, саме ті, що помогли теперішному урядови прийти до влади. Крім брилівців, які по Пилатівськи вмили руки і не брали участи в голосуванню. Отся історична подія в польському соймі покінчилася співом українських та білоруських послів. Вони відспівали пісню: „Шалійте, шалійте...“ Як показується, зловлення послів „на горячім вчинку“ дивно представляється: двох з них арештовано в ліжку, одного при доєнню корови. Нічого не помогли слова осторогизі сторони білоруських, українських та жидівських послів. А представник жидівського клюбу у своїй промові пригадав одну знаменну подію. В червни 1925р. окруж. суд в Новгородку домагався від сойму видачі двох білоруських послів: Роґулі і Головача. Їх обвинувачував суд в тих самих гріхах, що й недавно арештованих: мовляв — приготовляли повстання і хотіли відірвати „ченсць од цалосці“. І омало що цих послів сойм не видав. А опісля виявилося, що в свойому домаганню суд спирався на доносах тайних аґентів, з яких один був засуджений за крадіж на шість місяців тюрми, другий був в слідстві за шантаж, а трегий був звичайним злодієм. Слова остороги не помогли: послів видано судови. А з Воєвудзким виходить ще більший скандал: в його роботу мачав пальці провід партії „Визволенє“. Частину грошей, які він діставав з дефензиви, вносив до партійної каси. Нічого собі „соціялістична партія — нема що казати...— Польський уряд не знає, що зробити зі справою самоврядування. І відчуває, що дотеперішний стан наказного комісарства невиносимий, бо він щораз більше деморалізує. І боїться перевести вибори громадські та мійські, бо на „кресах“ самоврядвання опинилосяби в руках Українців, Білорусинів, Німців і Литовців. Тому переступає з ноги на ногу. Про цю справу напишемо доклад ніще в черговому числі.

Що чувати в світі?

БОЛЬШЕВИКИ богато говорять про війну. Найперше виступили їхні провідні ватажки, які мають владу в руках: Калинін, Риков, Ворошилов, Сталін. І страшили на партійній нараді в Москві, і на ріжних зїздах, мовляв — Анґлія підготовляє хрестоносний похід на большевиків. В слід за цим полоханням урядових осіб пішла большевицька преса. Також страшить: мовляв — грозить війна, Анґлія мобілізує свої планети в Европі. Один з найбільш крикливих большевицьких діячів Радек [дійсне імя його Собельзон і є він родом зі західної Галичини, мойсеєвого віроісповідання] в московських „Ізвєстіях“ твердить, що Анґлія найперше хоче здавити революційний рух в Китаю [цікаво чим? двайцяти тисячами війська, яке там має, проти 400 міліонового населення? На ділі Анґлія змагає до помирення з національним китайським рухом!], а опісля гайда на большевиків, Та тут Радек зацокується, бо Анґлія сама на большевиків не піде; в Европі крім Німців не має сили, що моглаби повалити большевиків; Німці не вирівнавши пора хунків з Польщею, не дурні йти вибирати для Анґлії печених каштанів з большевицького огнища; Польща хоче бути велико державою („моцарством“), а це здійснимe м. и. коштом Німців; крім цього — Німці мають ще богато невирівнаних порахунків з другими державами, отже їм найнаручніще мати за спиною большевиків, щоби мати чим полохати ці держави. Словом, не має цементу, яким можнаби зліпити хрестоносний похід на большевиків. І для побивання большевиків такий похід непотрібний, він тільки обєднавби їх внутрі. Західно-европейський капітал надто сильно побиває большевиків, бойкотуючи їх, отже не потрібно йому орґанізувати оружної виправи на схід. Тим більше, що практика показує, як ризиковні бувають такі виправи. Очевидно, знають про це большевики. Воєнним криком хочуть вони тільки влити трохи боєвої енерґії в здеморалізовані опозицією ряди своєї партії. А про одноцільність большевицької партії годі вже тепер говорити. Вона розкладається. Про настрої в Радянськім Союзі ось що оповідає чоловік, що звідтам приїхав: „На вулицях, на базарах, в крамницях і трамваях населення явно виливає свою душу. „Війна!“ — кажуть — а чорт їх розбере, чи то „вони“ (большевики) хочуть війни, чи то „їх“ хочуть притиснути до муру. Та дурнів більше не ма: вони самі заплатять за все“! А про партію говорять — „Ноїв корабель! Всякого сотворіння по парі! Так вже порозлазились, що навіть і Лєнін, вставши з могили, їхньої братії не позбиравби до купи. Накаламутили, все життя розвалили, тільки всього. Кричать, що вони найкраща власть в світі, а самі своєю властю невдоволені, розходяться на всі сторони. Коли вже раз це володство скінчиться? Одно певне, скоро зміна прийде“. Розмови безконечні обертаються біля одної справи: хто пустить на дно большевицький корабель. Нове явище — це явні розмови про неминучість появи ґенерала, який при помочі червоної армії „заведе лад“. Свої поміч ення згаданий чоловік кінчає: „Коли я покидав Москву, при переїзді границі один з товаришів подорожі запитав: Як думаєте, чи не пахне у воздусі Наполвоном? Не вспів я йому відповісти, як всі у ваґоні стали його піддержувати, що поява Наполвона неминуча“.

НІМЕЦЬКЕ нове правительство Маркса вже представилося парляментови. Є це з черги четверте правительство, сформоване Марксом Три попередні спиралися на центрово-лівих партіях, а отсе перше републиканське правительство в Німеччині, яке підпирають крім центрових партій (партії: католицького центру і людовців Штреземана) ще й помірковані націоналісти з правиці. Крім цих трьох великих партій прихильно ставиться до теперішнього правительства людова баварська партія (19 голосів) і господарська партія (21 голосів). Разом матиме правительство за собою в парляменті 270 голосів, а в опозиції до нього стоятиме 223 послів (соціялісти 131, комуністи 45, демократи 32, крайні націоналісти 15). В правительственному більоці найсильніщою партією є націоналісти (110 послів). Для орієнтації слід зазначити, що соціялісти разом з комуністами підчас виборів до парляменту зібрали на своїх кандидатів около 10 міліонів голосів, а так звані буржуазні партії около 12 міліонів голосів. Зазначуємо це тому, що польська і взагалі ворожа Німцям преса кричить, мовляв — тепер німецькі націоналісти спровадять до Німеччини Вільгельма і відновлять монархію. На таку штуку німецькі націоналісти ледви чи так скоро схочуть пійти. Бо який би то був для них інтерес давати тепер притоку до внутрішної війни (а до неї прийшлоби, якщо вони захотілиби тепер ні з цього ні з того відновлювати монархію). Хоча німецькі націоналісти зовсім з того тайни не роблять, що хочуть віднови монархії та що вони є монархістами. Покищо вдоволяються тим, що мають владу в своїх руках і що будуть мати змогу острійше говорити з сусідами, відважніще ставити домагання Німеччини на міжнародній арені, чого не могли робити попередні правительства, раз тому, бо вони мусіли йти на певні уступки, щоби вибороти для держави полекші від переможців, а по друге тому, бо ці попередні правительства спиралися м. и. на соціялістичній партії, яка стоїть на становищі, що за всяку ціну мусить бути мир. Німецькі націоналісти кажуть: мир добра річ, одначе не за всяку ціну. З початку здавалося, що прихід до влади в Німеччині націоналістів викличе у Франції спазми обурення. Міжтим — ні, Французи трохи подулися, покривилися, а в кінці погодилися з цим фактом. — З початку дехто дивувався, чому це так легко партія Маркса погодилася на співпрацю з націоналістами. Річ в тому, що ця партія (католицька) є щиро републиканською. Отже як вона погодилася з монархістами-націоналістами? Сталося це м. и. під впливом католицького епископату, якому залежить на шкільному законодавстві. Його пляни були би не до переведення, якщо правительство спиралосяби на соціялістах. Новий уклад сил в парляменті — без сумніву — матиме вплив на краєві сойми, головно на пру-

---

І. Марків.

Здійснений проклін.

(Вп. Грушкевичам зі Смільної).

Солодкий сон свині перервав рип дверий. Що се? Рано звичайно вона сама вставала і квиком в ґаздині помий допоминалася, а нині не в пору її будять. Ба, ще й з ліхтаркою прийшло троє людий і ґазда немилосерно копнув її ногою. Встала і почула шнурок на нозі. Вигнали її на двір просто до цебра. Ну, так зрана поснідати не зашкодить, але що той віз і запряжені коні означають! Не богато зїла, (хоч нині чомусь дуже добре було!) аж люде кинулись на неї, підняли, й у віз бевхнули. Правда, вона протестувала, що пів села побудила — не помогло. На возі, господар ще за шию привязав і мотузєм зверха обмотав. Що то буде? Де повезуть? Мигнуло в голові, що не буде теплої соломиці, не зможе що рана попід плоти поласувати, не будуть уже сороки на неї сідати й насікомців видзьобувати. А як то чудово було! Як її то скоботало, як вона любувалась! Сорока дзьоб! а вона: рох! і вигинала хребет з великої приємности. От звичайно як свиня. А тепер? Всьому конець! Пропадеш, голубко моя клаповуха, ні за нюх табаки пропадеш! Ох, марно пропадеш!..

Оніхро Вертелюх і Сенька, її ґазди, посідали на віз і коні рушили. Вона квикнула, бо жаль села. Та віз зачав колисати і свиня успокоїлася. Як розвиднілося, — були вже далеко, а за кілька годин вони в місті. Тут знов тягли її з воза, обступили якісь пузаті чорти, обсмотрювали, штуркали, навіть кострур в рило пхали, язик внтягали. Потім били господаря по руці, аж почервоніла, заплатили гроші і взяли за шнур тай пігнали. А її ґазди? Навіть з нею не попращались: „Побий вас лиха доле! Я вам тільки пацят наплодила, а ви мене в руки катів продали? Пімсти на вас!“...

Оніхро й Сенька прийшли д'возови.

— Ну, слава Богу, я й не сподівалася такі гроші лупнути. Платєтсі свині порєдно! Я побіжу межи худобу, може ялівку виберу. А яку вибирати велику, ци менчу?

— Та яку хочеш.

— Ба, та я тебе як чоловіка раджусі, а ти як мамалиґа невипріла. Кілько маєш там гроша?

— За льоху сто сорок золотих, а з дому взєлисмо трийціть, може ялівка буде.

— Може й буде. — Я йду, вержу оком, як худоба платитсі і потебе прийду. Уважєй, аби хто що з воза не вкрав.

— Не біюсі. Лиш довго не бавсі! Сенька побігла між худобу, а Оніхро перечислив гроші ще раз, виняв пиріг, тер чесником і їв.

Викурив файку і поглядав за жінкою. Недалеко коло дороги гурт людий. Ворушаться, колихаються, гомонять. То знов чути пискливий голос. Оніхра скортіло поглянути. Він подався туди, а то якийсь панок три кружочки бляшані показує: одна сторона блискуча, а друга в двох чорна, а в третім звізда намальована. Панок мішає, кладе на такім поручу і все кричить:

— Звізда щастє, звізда щастє, хто не хоче, виграти може золотого, два, три, десять... кілько хто поставить! Середна виграє, середна, хто ставить? Ану люде, ось ще раз дивіться, чорна з краю, друга з краю в середині звізда!

Хтось з гурту притиснув середний кружок другою рукою виняв золотого.

— Давай, давай!

Відкрив. Звізда! Всі ахнули...

— Як програти, то програти, кождий видить, як іде. Ану хто ставить! Середна, або крайна виграє!

Поставив другий — виграв. Люде ахнули. Гра йшла дальше.

— Став ось на ту, бігме буде!

— Нє, на тамту став, я добре видів!

— На середну, присєсто Боже на середну!

— Позичми два золоті, бігме виграю, зараз віддам.

Хтось два золоті поставив, угадав, а панок сейчас заплатив, Оніхра скортіло. Ану раз поставлю! Вдивився добре, як панок кружки розложив; зі звіздою на певно в середині була.

— Дайте ми тоту за золотого!

— Давай гроші!

Оніхро витяґ калитку, поставив золотого — виграв.

Гра йде. Оніхро ставить, мов навіжений. Раз виграє, три програє. Перше ставив по золотому, тепер по пять, по десять. Вже богато грошей програв; боїться решту порахувати. Люде глядять на нього мов на ошалілого. А панок по виграній, чи по програній ніби й уваги на те не звертає, лиш заєдно:

— Звізда виграє, кождить видить, де вона! Ану люде! Ось дивіться! Хто ставить?! Оніхро добре вдивився, котрий кружок зі звіздою, постановив усі гроші нараз відбити.

— Гов! Ось та середна моя! Не руш, бо ті шляк трафит! Ставлю решту гроший, педьдесєть золотих!

— Давай гроші!

— Зараз даю! Блєхи не руш!

Отворив калитку й решту гроший винимав. Панок зручно переміняв середний кружок на край, а крайний в середину. Сталось се в миг ока.

— Перемінив, пересунув! — крикнув хтось з товпи. Панок тримає середний кружок.

— Давай гроші!

— На!

Оніхро обернув. Рука дорогнула, в очах потемніло, як темна була сторона кружочка. Панок сховав гроші і дальше спокійно:

— Звізда виграє, ану люде!

— Поліціянт! — крикнув хтось.

В сій хвилі щез в товпі панок, зрікшись свого з дощинок збитого варстату... Люде почали розходитись. Показували на Вертелюха: „Он той щось сто сорок золотих програв“.

Оніхро прийшов ід возови. Де він і що з ним діється, — майже не знав. Машинально набивав файку й закурював. Небаром надійшла його жінка.

— Ходи Оніхре борзенько: обахмурилам ялівку і вже напів сторгувала. Сто шісьтдесєть золотих давалам а хотіли сто сімдесєть. Ходімо раз два, аби хто єнчий не перебіг. Десєтку розірвемо, ялівчина навіть ладна варта ті гроші... Ба, та ходи, чого стойиш! Ходи!... Та чос унурив голову гі замотеличена корова, ходи кажу на торговицю ялівку купити... Ба та ци ти здурів, ци-с онімів, що слова не промовиш. Пек запек! А тобі хлопе, що сталосі? Дух світий з тобов, що тобі таке? Оніхро, говори що!

— Я гроші загубив...

— Що, що? Гроші загубиве-с? Ох, Господи! А кілько?

— Та всі...

— Матінко Христова! Щож я бідна зробю! А деж загубив-єс? Ци шукав-єс?

— Шукав, тай нема.

Сенька голосно заводила. Плач звабив людий, бо на ярмарку о натовп не трудно.

— Чого кобіто плачете?

— Ой мої солодкі, та як не плакати, чоловік гроші загубив. Усі гроші! Ой-йой-йой-!

— Не загугив, кобіто, а програв у такі блєшки, я сама виділа. Най не бреше!

— Що, ти гроші програв?

— Програв...

— А гром ясний пальнув би тебе! Ти байтало заслинений, ба та щож ти зробив? Та на що ти льоху програв?

Товпа більшала. В ній гуділо, бо жінка чоловіка поривається бити. На адресу посвареного подружа

ський сойм, де при владі є коаліція з соціялістами. Таким чином німецькі соціялісти опинилися в старій своїй ролі, в опозиції. Досі були від упадку цісарства все при владі. Зашкодила їм зла тактика, не в пору стали атакувати райхсверу і Ґеслєра, пустилися на ревеляції, які шкодили Німеччині заграницею, і таким чином позражували собі другі партії. — В Німеччині велика радість була, коли 31. січня забралася з Берліна антантська контрольна комісія. В справі розоруження прийшли Німці до повного порозуміння з державами бувшої антанти.

АНҐЛІЯ вислала досі на китайські води около 80 воєнних кораблів, а всіх має вислати 100. Завданням воєнної фльоти боронити Шанґаю, головної підпори анґлійських сили в Китаю (є це місто з понад 1. міліоном населення, положене над рікою Янґ-Тсе-Ксіянґ) Для орієнтації наших читачів зазначуємо, що в Китаю на 400 міліонів місцевого населення є чужинців 350 тисяч, в чому самих Японців є 200 тисяч, а Москалів 90 тисяч (Москалі, головним чином еміґранти — бідаки, хоча в Китаю є около тисячі російських фірм і підприємств). Анґлійців в Китаю є всього 15 тисяч, одначе вони серед чужинців є найбогатші, мають в своїх руках великі підприємства, банки і ріжні фірми. Американців є в Китаю 10 тисяч, Французів $3^1/_2$ тисячі, Німців $2^1/_2$ тис. В руках білих є в Китаю залізничі концесії, копальні, а головно банки і торговля. Найбільше потерпає за свої богацтва в Китаю Анґлія. Всеж довго вона мусить надумуватися, заки допустить до оружної боротьби на китайському ґрунті. Бо — скажім — Шанґай не тяжко оборонити при помочі воєнної фльоти. Та Шанґай сам про себе не уявляє для Анґлії цінности. Має він її тільки, як лучник з великанським богатим китайським краєм. Що варта Шанґай, коли Китайці окружать його залізним обручем і нічого сюди недопустять? Анґлійське правительство не може собі дозволити на політику твердої руки у відношенню до Китаю. Проти такої політики консерватистів (а вони тепер мають владу в Анґлії!) гремить невтомний Льойд Джордж, протестує теж проти побренькування оружжям і могутня робітнича партія. А крім цього нема згоди між державами, що мають теж свої інтереси в Китаю. Америка — на приклад — заявила 26. січня, що буде прихильно трактувати домагання Кантонського правительства, як воно получиться з Пекіном. (Пекін се столиця Китаю). Франція в кулак сміється з китайських клопотів Анґлії. А Японія тільки хитро приглядається, коли їй буде можна найбільше користи витягнути з китайського муравлища. Кантонський міністр заграничних справ просто з моста заявив Анґлійцям: „Раді помиритися, тільки зречіться, панове Анґлійці, всіх привілеїв торговельних, адміністраційних, митних і політичних. Тоді будемо балакати як рівні з рівними. А перше всього заберіть собі свої воєнні кораблі і здержіть висилку військ“. В Китаю панує великий підйом духа. Навіть Пекін, який дотепер вислугувався Анґлійцям і їх боявся, зачинає виступати сміливіще. Недавно визначний анґлійський письменник Уельс помістив в одній ґазеті статтю, в якій звертає увагу на небезпеку створення Азійського Союза Народів. Він каже: Радянським Союзом володіє тепер большевицька партія, яка хоче побити Анґлію в Азії, де Анґлія має підставу своєї сили. А в Китаю теж влада в руках одної партії, націоналістичної (Куомінтанґ). Що буде, коли переведуть спільно певну орґанізаційну роботу в Азії, спираючись на певній спільноті інтересів? Може повстати східний Союз Народів, який протиставиться женевському Союзови. Пригадуємо, що в серпни мин. року відбувся в Наґасакі (в Японії) конґрес азійських народів, в якому взяло участь 37 представників. Правда, на ньому виявилися значні противенства між поодинокими народами, всеж таки вибрано Раду Азійського Союза, якого чергове засідання має відбутися в цім році в Пекіні. Осередком пропаґанди паназійської ідеї є Токіо (столиця Японії). Події в Китаю зачинають на добре хвилювати анґлійську пресу. Одна з ґазет (близька до уряду) гримає ось як на Францію, яка не хоче пхати рук в китайське огнище: „Це дивне. Чи Франція на випадок німецького атаку над Реном, також буде очікувати помочі від Японії, з якою тепер йде рука в руку в китайській справі“.

У ФРАНЦІЇ підготовляється реформа виборча до парляменту. Оноді на раді міністрів цю справу реферував міністр Фарро. Він пропонує зменшення числа послів до 550, продовження каденції на шість літ і поворот до системи голосування по округам. — Коли 24. липня мин. року на чолі французького правительства станув Поанкаре, в державній касі був один міліон франків і не було чим виплатити на першого урядовцям пенсії. Мусів зазичитися в приватних банках (позичив один міліярд франків). Франк був впав до тої степені, що за один анґлійський фунт платилося 240 франків. Тепер Поанкаре має в скарбі $3^1/_2$ міліярда франків золотом, а за анґлійський фунт платиться 123 фр. До цього додогосподарився Поанкаре, не збільшуючи обігу банкнотів і не затягаючи заграничних позичок. В ратуванню франка богато помогли Поанкарію французькі податники. Франк врятований, одначе тепер населенню дається в знаки кріза в торговлі і промислі, що все йде в парі з уздоровлюванням валюти. — На днях до Поанкаре приходила делеґація німецького населення Альзації і Льотаринґії з домаганням культурної та політичної автономії, а головно прав для німецької мови в школі і в суді. Поанкаре признав слушність культурницьким домаганням, відносно ж політичних приобіцяв теж в міру змоги вдоволити домагання Німців, а м. и. скасувати кари, які наложено на урядовців за видвигання автономістичних кличів.

ТУРЕЦЬКИЙ міністр освіти Недяті (приятель Кемаля Паші) вибирається в подорож по Европі. Буде в Празі, Берліні, Відні, Парижі. Італійський посол в Анґорі (осідок турецького правительства) повідомив Недяті, що Муссоліні бажав би собі мати його у себе в гостях. Цій зустрічі представника Туреччини з Муссолінім приписують поважне значіння. Кажуть, що поза цим стоїть Анґлія, яка при помочі Італії хоче відтягнути Турків від Радянського Союза. А Туреччина затрівожена ось чим. Свойого часу Італія зреклася своїх претенсій до Адалії в Малій Азії. Та мимо цього італійська преса зголошує знову претенсії до цеї країни. Турки підозрівають, що це робиться за намовою Анґлії. А познаки цего такі: Муссоліні стрічається з Чемберленом в Рапалльо 1925, а Турки порозуміваються з Авґаністаном і Перзією, шукають опори в Радянському Союзі. В минулому році Муссоліні зїзджається з Чемберленом в Ліворню, а турецький міністр загр. справ з Чічеріном в Одесі. Та порозуміння з Авґаністаном і Перзією не приносить хісна, а після одеського зїзду з Чічеріном між Туреччиною і Радянським Союзом йде митна війна. Тому Турки хотіли би порозумітися не так з Італією, як з Анґлією, яка страшить Туреччину Італією та Грецією (тут Анґлійці переводять орґанізацію грецької фльоти).

ІТАЛІЙСЬКИЙ диктатор Муссоліні в розмові з німецьким кореспондентом сказав м. и. ось що: „Італія не може прокормити всього свойого населення, тому вона мусить або поширитися, або тріснути. Само собою, треба числитися з фактами, з міжнароднім положенням... Я знаю, що світові держави не творяться за одним замахом, на спіх. Вони творяться віками. [Подає приклади]. Та поширення — справа розвитку і росту. Італія росте, мусить рости. Та росте не тільки Італія. Муссоліні переконаний, що з часом Австрія злучиться з Німеччиною. „І взагалі — заявив він — через яку сотню літ зникне богато дрібних держав, бо в міжнародньому промислі не має місця для малих одиниць“. І ще ось що сказав Муссоліні: „Для розрубання заплутаних вузлів меч більше пригожий, як перо“. А дальше: „Війна, яку ми пережили, в якій я боровся як простий жовнір, не принесла унормовання всіх спірних питань, так, щоби можна сказати про неї, що вона буде дійсно останньою... Дві недовгі війни були вже опісля, одна Польщі з Рад. Союзом, друга між Туреччиною і Грецією. Війна як гураґан. Вона може прийти нечайно. І хто готовиться до війни, не робить нічого дурного. Бо що значить готовитись? Переміна залізничої дороги на електричну — це вже підготовання війни. Поширення сіти шляхів — те саме. Кожний новий корабель, спущений на море, поможе майбутній війні. Саме вивчення історії народу, культ героїв — є вже приготуванням до війни. Та все це не богато варта, коли народ привикши до мира, заліз в самозадоволення і насолоджується життям, ослаб духом і ділом та боїться всякого зусилля... Бо найважніщий чинник — це чоловік. Не можна розоружити народа, доки в ньому не забита відвага..,“

ЧЕХОСЛОВАЦЬКЕ правительство підготовляє зміну орґанізації політичної адміністрації держави. Це є вислідом змагань трьох партій — національно-демократичної, чеських людовців і словінських людовців (обі останні є католицькими), щоби повалити закон з 1920 р., яким поділено державу на 23 жупи, тобто на відносно невеликі адміністраційні округи (ціла Чехословаччина має 140 408 квадр. кільометрів простору). Цей закон на ділі введено в життя тільки на Словаччині (6. жуп). Він показався і коштовним і непрактичним, бо коли — на приклад — приходиться будувати місцеву приватну залізницю, виходить велика морока. Тому з практичних оглядів скасовано в мин. році поділ на жупи на Прикарпатській Україні (було 3 жупи і їх злучено в одну). На основі підготовлюваного проекту держава має бути поділена на чотири краї (Чехія, Моравія зі Шлеськом, Словаччина і Прикарпатська Україна). Як буде виглядати самоврядування цих країв в подробицях, покищо невідомо, покищо соймові клюби мають висловити думку про предложений їм в цій справі проект правительства. Одначе певне, що краї матимуть свої краєві виділи, які матимуть до помочі краєві сойми. Для Словаччини цей поділ на автономні краї матиме з окрема велике значіння, бо досі Словаччина була тільки ґеоґрафічним поняттям, а тепер виступить як окрема цілість. Заки це станеться, на Словаччині урядує директорія — зложена з трьох міністрів. — В Кошицях на Словаччині відбулося оноді велике маніфестаційне віче партії о. Глинки (в 1923 р. подібне віче Чехи розігнали, а о. Глинку побили), яка тепер являється правительственною партією. Цікаво, що на цьому вічу говорили представники партії, яка має тепер в правительстві Швеглі двох міністрів. Отже посол Ганцко сказав: „*Хочемо бути панами в своїй хаті, а не службою. Скінчилися часи, коли ми своєю кервавицею наповняли чужі кищені*“. А посол Тука говорив: „*Словаччина подібна до дому, з якого все забрав екзекутор. Не припинимо боротьби, доки всі словацькі скарги аж до останньої не будуть поладнані. Вступаємо до правительства не тому, щоби просити о права, тільки на те, щоби кулаком вдарити в стіл*“. Посол Суровяк заявив, що передумовою співпраці з правительством мусить бути те, щоби воно собі забрало хмару чеських урядовців зі Словаччини і заступило їх Словаками. В цім дусі й ухвалено резолюції. А під кінець один з бесідників підніс, що коли компроміс з Чехами заведе, Словаки візьмуться до таких способів боротьби з Чехами, якими послуговувалися Ірляндці. — Німецькі націоналісти лають німецьких міністрів в правительстві Швеглі за те, що вони не висунули домагання автономії для судетських Німців.

РУМУНІЯ потрібує на ґвалт великих грошей. Без позички, не може вона загосподарити великих своїх просторів. Королева їздила вже в 1924 році до Парижа зі своїм чоловіком, а до Льондону сама, щоби позичити грошей. От от мала дістати, та якась невидима рука перешкодила. Минулого року енерґічна королева вибралася до Америки.. І мабуть була би звідтам привезла більші гроші. Та королеви, який від довшого часу хорує, погіршилося і вона мусіла передчасно вертати до краю. Отже з фінансами зле в Румунії. Тепер королева накладає зі семигородською шляхтою. При її помочі хоче знищити ненависного їй Братіяну, який м. и. довів до того, що до реґенційної ради, яка мала би тимчасово правити після смерти короля, не війшов ніхто з королівської фамілії. А крім цього королева причасна до коншахтів в справі зєдинення Угорщини з Румунією. Цю справу з рамени Мадярів веде ґраф Банфі, який тому осів в своїх семигородських добрах і приняв румунське горожанство. Королева відбула з ним в Сіная таємну розмову. З Румунії тепер сміються, що в ній йде боротьба між пятьма жінками і одним мущиною. Тими жінками є: королева — мати, три її доньки — королеві (сербська, б. грецька, синова — жінка Карла) і наймолодша королівна Ілена, яку прово[...] королева — мати хотіла би видати заміж за Альбрехта Габсбурґа, якщо він осів би на угорськім престолі. А тим [...] ним мущиною фактичний диктатор Румунії — Братіяну.

ВСЯЧИНА

До Риму! Як подають [...] з достовірного джерела, [...] Коциловського, що від довшого часу перебуває заграницею, Ватикан телеґрафічно візвав негайно явитися в Римі.

Позір! Виклад дра В. Щурата „Шляхи сучасної науки в Европі“ відбудеться в неділю 13. лютого в Перемишлі о год. 5-ій пополудне.

Російський зїзд у Львові. 2. лютого відбувся у Львові зїзд „Русскаво Національнаво Обєдінєнія“. Взяли в ньому участь представники російської еміґрації в Польщі і більший гурт Росіян польських горожан: батюшок з українсько-білоруських земель, поміщиків, б. царських урядовців і т. д. Орґанізував зїзд посол до сойму Серебрянніков, який в останніх часах скомпромітувався, бо вдавав ворога большевиків, а одночасно заробляв на представництві одної большевицької видавникої фірми. Яка причина, що Росіяне свій зїзд устроїли у Львові? Причинь в Галичині Росіян найменше (жмінка еміґрантів)? Річ в тому, що Серебрянніков, якого підчас виборів до сойму наші Волиняки і Білорусини взяли на свою лісту з ласки (инакше не війшов би послом, бо Москалів під Польщею є невелика скількість і то вони розкинені), захотів мати якусь точку опори. І шукає її серед недобитків галицького москвофільства. Одначе навіть не всі ці недобитки далися заманити на зїзд Серебряннікова. Збойкотувала його ґрупа Лісковацького. Не явився теж на зїзд і адвокат М. Глушкевич, який на передодні зїзду шмокови зі „Слова польського“ говорив, що українська культура є частиною велікой русской культури. Цікаво теж, що кураторія „Народнього Дому“ відмовила в останній хвилі салі на зїзд, так що відбувся він в колишнім театрі Скарбка при вул. Краківській. З галицьких перевертнів взяла участь в зїзді тілки невелика жмінка. Предсідником зїзду був поміщик з

сипались дотепи. Одні кепкували собі, другі жалували.

— Кобітко, відсиліт орчик від воза та орчиком по голові біду. Таж то якийсь опуд, не чоловік!

— А диви, знайшласі якась! Таж забити може. Ґаздине, не сваріт чоловіка, він хотів виграти, а що програв, пропало. Дайте му ще кілька золотих, може відобесі.

— Головов від муру. Пропало. Перепросітсі, поцюлюйтесі, випийте ґорівки, тай з Богом до дому...

— Люде чого хочете від мене? Уступітсі, не крайте мого серці, бо як озму си камінь, то комусь голову розвалю.

— Гу, гу, гу — загула товпа. То нумер жінка. Добре, чоловіче, зробивєс, бігме веди конє продай, покажи жінці, що ти голова, а не вона.

Сенька не слухала дальших кпин і насмішків, лиш голосно плакала. „Ой-йой-йой, льохо моя“! Волілам би си я ноги поломити, ніж до міста їхати...

Товпа розходилася, Оніхро наладив коні і з жінкою до дому поїхав...

Про планету Юпітера.

Відомо, що сонце, яке есть осередком нашого т. зв. сонічного світового системі, утримує коло себе так звані планети, себто рухомі „звізди“, котрі правильно кружляють довкола сонця і котрих рухи, будову, величину і віддаль від сонця астрономи докладно обраховують і розсліджують при помочи телескопів і инших майстерних оптичних (світляних) приладів.

Єсть лише кілька планет, залежних від самого сонця, які сонце наче мати своїх дітей голубить коло себе і удержує при життю і здоровлю.

Також наша земля єсть одною з тих планет, бо життя землі є вповні залежне від сонця.

Але земля належить до менших дітей сонічної фамілії, хоча земля є дуже стара і хоча на ній живуть по нашому поняттю мудрі сотворіння, які називають себе „людьми“ та мають себе нераз за таких мудрих, що й Бога критикують, або прямо говорять, що Бога нема!

А той правдивий Бог, від котрого ціле життя в природі єсть залежне неначе позваляє дурненькому чоловікови мати себе за „дуже мудрого“. Бож дурнота чоловіка не годна ні пошкодити ділам божим, — не годна людська дурнота і зарозумілість ні на макове зерно перешкодити плянам тої наймудрійшої і найсильнійщої Істоти, яка світом кермує.

Се так само, як приміром мурашка, яка безперечно по свойому думає і по свойому таскає в кліщах свойого маленького тіла малу стебелинку, патичок, або грудочку землі, щоби будувати свої „величаві“ палати в мурашковій купині, не вважає на чоловіка, який переходячи біля купини наступає ногою одну, дві, кілька або й кільканацять таких мурашок та спричинює через те вправді велику „катастрофу“ для муравлиного світу, але не годна мудра мурашка перешкодити тому чоловікови йти дальше до тої ціли, яку той чоловік намірив виконати.

Одначе, щоб не забирати багато місця на міркування і фільософування про незглубиму мудрість і силу Бога, зупинимось на тім, щоб дещо поговорити про планету Юпітера, котрого життя і розвій єсть так само як життя і розвій землі залежні від сонця.

Планета Юпітер є в сонічнім системі найбільшою. Наша земля, а відтак Марс і Венера, котрі є троха менші від землі, в порівнанню до Юпітера є дуже маленькі. Уявіть собі, (коли годні собі уявити), що Юпітер є 1300 разів більший від нашої землі. Коли приміром планета Марс є віддалена від землі пересічно на 43 міліонів англ. миль, то віддалення Юпітера від землі єсть 369 міліонів англ. миль, а та віддаль залежно від руху Юпітера доходить часом аж до 500 міліонів миль. Це гарний кавалок дороги, який годі собі докладно навіть уявити.

Через телескоп астрономи ствердили, що Юпітер ще не має твердої поволоки, так як наша земля або місяць, або Марс, але що він є збудований з величезної скількости густих ґазів, які з непонятною скорістю обертаються довкола себе, своєї оси, подібно як наша земля.

Може бути, що сама середина Юпітера є густійша або плинна, мов розтоплене зелізо, але сього око людське не може через телескоп бачити, бо вчені обчислюють, що ґазова поволока Юпітера є що найменьше на 8000 миль груба; отож ніяке людське око не годне доглянути, що там в середині діється.

Юпітер обертається довкола своєї оси протягом 9 годин і 50 мінут, то значить, що предмети (ґазові частини) на Юпітері в своїм обороті роблять 30.000 миль на годину або около 8 миль на секунду.

Зваживши, що Юпітер есть тільки величезною масою ґазів та що нема на нім ні води ні воздуха, на Юпітері не може бути такого життя як на земли. Нема на нім ні людей, ні звірять ні ростин. Отож Юпітер — се тільки величезний хаос, який протягом міліонів літ може остудитися і з якого може повстати ціпка матерія так як наша земля, з водою і з воздухом і може гогді доперва появитися на Юпітері життя так, як колись появилося життя на землі.

Довкола Юпітера можна бачити через телескоп дивний пояс по самій середині. Той пояс — кажуть учені — се ґази, які громадяться густо по середині через величезну скорість, з якою Юпітер обертається довкола своєї оси.

Так само як наша земля має свого товариша, а саме місяць, так і Юпітер має аж десять таких місяців, що обертаються довкола нього. Є між ними більші і менші. — Найбільший місяць Юпітера має в промірі 350 миль грубости. Може бути, що деякі з тих місяців Юпітера протягом віків вже прибрали форму життя. Може бути, що на них вже єсть якесь життя так як на землі. Але се тільки здогад.

Дуже цікавою річею на Юпітері есть т. зв. велике червоне пятно. Є се червона под овгаста пасмуга, наче велике червоне яйце. Довжина тої пасмуги виносить 30.000 миль. Ту пасмугу, в котрій легко могла б поміститися ціла наша земська куля, перший раз побачили вчені в р. 1878. З початку була вона блідо-червона, відтак цегляста, відтак знову ясно червона, а тепер вона на око біла і виглядає так, якби хто її витяв ножем і якби по ній лишився лише білий струп на тілі Юпітера. Всеж таки та пасмуга так само велика як була передше, лиш кольор змінився. — Учені не знають, що та пасмуга має значити. Декотрі думають, що планета Юпітер „родить“ з себе якийсь новий місяць, котрий нібито має відділитися колись від Юпітера і піти своєю дорогою.

Ще й иньші дива-події можна оглядати на Юпітері через телескоп, одначе розсліджування і опис тих див належить до людей фахових, котрі тільки тим займаються і може колись нам або нашим правнукам щось більше про те скажуть.

Волині (його добра по тамтому боці) Лелявський, б. посол до державної думи, „тожемалорос“; заступником предсідника був „русскій“ з Турки над Дністром — адвокат Сохацький. Один з галицьких „Москалів“ виступав теж в ролі референта. Був ним ґаспадін Малец. Хоча він колись офіцерував в денікінській армії, говорив (про земельний „вапрос“) такою жахливою російською мовою, що справжім Росіянам не добре робилося. Зїзд дуже собі марикував м. и., що на Волині йде боротьба за українізацію церкви.

Зїзд викликав в польській пресі широкий відгомін. З окрема богато уваги присвячує йому ишехпольська преса. Взагалі Поляки нюхають, чи невдалосяби напакостити Українцям, відігріваючи передвоєнне москвофільство.

Щоби „звичай“ не перевівся. В останніх часах у Львові запроторено до тюрми значне число молодих людей. Тепер їх партіями випускається на волю. Підозрівано їх приналежности до тайних українських орґанізацій. Також випущено на волю двох братів Яцурів і Бадіївського, яких обжаловувано у виконанню замаху на Собіньского.

Як гноблять Українців-Закарпатян. Др. Ю. Бращайко на загальних зборах членів христ. народньої партії в Ужгороді виголосив реферат про біжучі потреби господарчої політики на Закарпатті. З цього реферату довідуємося, що життя наших карпатських братів не аби-яке веселе. Народ наш живе там, головним чином, зі скотарства; велику частину 10—15% землі забирають пасовиська. Але ці наші пасовиська — говорив др. Бращай в більшости це—звільнена від лісів земельна площа, що жадної трави на ній не побачиш; худоба цілий день ходить по пасовиску голодна і так приходить до дому. Не краще і з лісовою господаркою. Ліси ті становлять 35—60% всієї землі краю. Але вони належать або державі, або Шенборн — Бухгайму. „Як виступить селянин зі своєї хати, вже вступає до державного або шенборнського ліса“. Нема чого втішатися й зі стану сільського господарства. „Хто був на господарських виставах у Празі і бачив картини меліорації чеської держави, з жалем мусів бачити, що всюди в инших частинах Чехословаччини великі міліони вкладають як держава так і місцеві орґанізації, а у нас на меліорацію землі ні держава, ні товариства нічого не дають“...

Так то славянські „братики“ облуплюють „рідних“ закарпатських Українців.

Головний Виділ „Просвіти“ повідомляє: що згідно з ухвалою останнього Збору Товариства знесено вкладку члена — передплатника і тим самим введено в життя однородну членську вкладку для всіх членів Товариства (фізичних і правних, в тому і всіх наших читалень,) яка на 1927 р. виносить всего ДВА золоті. Хто бажає мати членську грамоту, доплачує ще одного золотого. Раом отже, 3 (три) золоті.

Члени, які зложили членську вкладку, члена передплатника на 1927 мають право за надвижку понад два золоті — дібрати бажані книжечки, які находяться у нас на складі. Тут пригадуємо, що кождий член Т-ва при закупні книжок в нашій канцелярії одержує 25% опусту від наших видань. При закупні чужих видань опусту не дається. Потрібні списи книжок разом з цінником, пересилає канцелярія Т-ва відворотною почтою за попереднім надісланням почтового значка на 20 грошів.

Ті всі громадяни члени, котрі мимо численних упімнень, обіжників і комунікатів у всіх українських часописах, не вирівнали членської вкладки за 1925 і 1926 рік, перестали буси членами Т-ва з днем 1. січня, 1927 р. Щойно по вирівнанню залеглостей і заплаченню вкладки на 1927 рік на підставі рішення Головного Виділу можуть стати членами „Просвіти“.

При вплачуванню членських вкладок, через філію, або при висилці почтою, належить точно подати, чи вкладка призначена на вирівнання залеглостей попередних літ, чи на біжучий рік.

Богато громадян а тоЇ установ надсилають до нашої канцелярії письма, на котрі жадають відповідей в ріжних справах. Численна пересилка відповідей кождого дня потягає за собою значну суму грошей, на оплагу почти. Тому проситься всіх інтересованих долучувати до їх писем почтовий значок на 20 грошей.

Всі громадяне, які з нагоди свята „Просвіти“ занималися збіркою „Дару Просвіти“ в їх громадах, зволять найдальше до 15. лютого ц. р. повернути (о скільки сього до тепер не зробили) збіркові лісти впрост до канцелярії Т-ва без огляду на це, чи вони виповнені чи порожні.

НОВИНКИ.

За підпал батьківської хати. На днях в суді у Львові відбулася розправа проти 23 літного парібка з Городжова коло Жовкви Василя Свистіля. Йому батько не хотів дозволити женитися з Анною Захадзкою. Розлючений хлопець в ночі позатикав вікна батьківської хати соломою, розкинув солому по землі в хаті і в сінях і підпалив. На щастя старий своєчасно збудився і разом з сином Олексою та доньками вискочив з хати. Хата згоріла. І ось за цей страшний злочин відповів Василь перед судом. На основі зізнань старого Свистіля (злочинець зрештою сам признався при першім допиті на поліції) засуджено молодого палія на 4 роки тяжкої вязниці.

Наслідки дикого жарту. В Городищу зійшла з ума Катерина Зелена. А спричинив це злоблений жарт двох смаркачів. Вечером Катерина вийшла до стайні. Тоді до хати закралися два хлопці Іван і Василь Мендоха і сховалися поміж одіж. Коли Катерина вернула до хати, стали вони мявкати, йойкати. Катерина злякалася. Хлопці вискочили з поміж одежі і засвітивши електричні лямпки з галасом втікли. Катерина з перестраху збожеволіла. Оба смаркачі станути тепер за свій вчинок перед судом.

Султанська палата. Чудову палату турецьких султанів в Константинополі замінено в дім газардової гри. Протягом перших трьох місяців ця шулерня дала 125 міліонів фунтів турецьких доходу.

Пошесть еспанки, як виходить зі звідомлення комісії здоровля при Союзі Народів, лютує не тільки в Европі, а й в Азії. В Европі перебіг її легкий і обхопила вона головно отсі держави: Францію, Німеччину, Чехословаччину і Польщу. Тяжкий перебіг еспанки в Японії і в Китаю. В столиці Японії в Токіо вмерло в однім дни 142 людей.

Спадщина божевільної цісаревої. В Бельгії померла вдовиця по цісареви Мексику Максиміліяні, рідному братови австрийського цісаря Франца Йосифа, Шарльотта. Під враженням вістки, що Максиміліяна підчас революції розстріляно (1867 р.), вона збожеволіла і не вернувши до свідомости, прожила ще 60 літ. Оставила 10 міліонів зол. франків маєтку, який буде розділений між шістьох спадкоємців.

Нові джерела нафти. відкрито недавно на Уралі. Туди їздив з доручення радянського уряду проф. Тиханович для дослідів богацтв Уралу. Він найшов шістьдесять місць, в яких повинна бути нафта. Тільки біда, що в цих місцях довго треба вертіти, щоби дістатися до нафтових джерел, бо находяться вони під грубою верствою соли. Очевидно, радянське правительство не в силі використовувати ці скарби, бо не має грошей. Хиба що дасть їх в аренду заграничним капіталістам.

Влім до каси. В Ярославі бандити дісталися при помочі витриху до повітової каси, виломили стіну в огнетреваній касі і вкрали 25 тисяч золотих.

Втеча з тюрми. З люблинської тюрми втікло двох вязнів. Підробили собі ключ на стрих, підчас проходу немітно скрилися тут, а в ночі на шнурках з простирала спустилися в низ і втікли. Одного поліція зловила в недовзі, другий мав більше щастя. А були вони засуджені на шість літ.

Китайські розбишаки продісталися як непомітні пасажири на англійський корабель. Опісля кинулася з оружжям в руці на залогу корабля, розоружили її, обрабували публику на сорок міліонів долярів і приказали капітанови завести себе до заливу Біяс. Тут взяли собі як закладників пятьох богатих пасажирів — Китайців і втікли.

Як англійські студенти зажартували собі з цілого міста? Студенти університету в Ґлязґові (Анґлія) ось як закпили собі з ґлязґівських громадян: Через кілька днів пускали в ґазетах вістку, що знаменита пливачка перепливає атлянтійський океан, що на днях допливе аж до Ґлязґова. Ціле велике місто заворушилося. Не бувала річ: жінка перепливає Атлянтик! І в день, в якому пливачка мала добитись до берега, зібралися непроглядні маси народу (40 тисяч людей). Пливачка дійсно надплила. Серед публики величезне захоплення. Молоду дівчину вітають як світову славу, про яку говоритиме цілий світ. Щойно пізніще люде довідалися, що все це студентський жарт, що пливачка надплила не з Америки, тільки з корабля і є вона студенткою. І якби люде так на холодно собі подумали, чи можливо, щоби людина могла переплисти через океан, не далисяби були взяти на студентський жарт. Одначе непоборною силою є жажда сензації. Студенти використали збіговище, щоби зібрати датки на добродійні цілі. Анґлійці навіть в жартах практичні.

Насильство і рабунок. Нема тижня, щоб десь не обрабовано наших ярмарковців. Часописи часто перестерігають, щоб наші люди одинцем не вертали з ярмарку, бо небезпечно. Але перестороги нічо не помагають. Оноді вертала гостинцем з ярмарку в Любачеві Катерина Траль з Волі. Її напав збуй, повалив на землю, поповнив на ній полове насильство, а опісля забрав їй всі гроші і втік. Поліція вислідила. що цим збуєм є Семко Жила, наймит Гринька Колоса з Любачева.

Хто такий Чан-Тсо-Лін? Про нього так богато говориться. Він є диктатором північного Китаю, його слухає 800-тисячна армія. Хто він такий отсей маршалок Чан-Тсо-Лін? Уродженець південного Китаю. Його мати була перекупкою, батько робітником. Молодим хлопцем збирав ростини і вчився лічити ними худобу. В 1894 р., коли Японці хотіли опанувати Китай, підчас мобілізації взято Чан-Тсо-Ліна до війська. Та він здезертирував, бо не міг призвичаїтися до ходження в чоботях і носити мундір. Сховався до католицького монастиря, а щоби його не викинено, приняв християнську віру. Християнином був до 22 року життя. Вийшовши на світ, зорґанізував банду і нападав подорожних. Опісля при помочі манджурських бандитів, що свій рід виводять від Ноя, опанував Манджурію. Підчас російсько-японської війни провадив шпіонську акцію в користь Японії і непокоїв несподіваними нападами відділи російської армії. Числячись з його впливом цісар Китаю іменував його полковником. В 1911 р. Чан-Тсо-Лін робиться паном північного Китаю.

Звірське вбивство. В селі Рашків пов. Городенка скарбовий форналь Стефан Радек, замордував дня 21. с. м. свою жену Марію. Зробив це в змові з коханкою Марією Рощу 28-ою дівкою, з котрою від 4-ох літ удержував любовні зносини, щоби з нею повінчатися. По доконанім морді, калужі крови старанно присипав половою а в сінях зі скрині повикидав недбало троха річей, будьтоби злодії в цілях рабункових замордували жінку. — Злочинця викрила його обкровавлена блюза, яку сховав в бочці з огірками.

Ґазета на далекій півночі. В Ґренляндії виходить одинока ґазета ескімоською мовою. Називається вона: „Ґазета роздавана даром“. Друкується вона в 2500 примірниках і дійсно роздається її даром. Кошта видавництва покривається з податків. Кожний громадянин, що платить податок, дістає ґазету до хати.

Нові книжки.

Автори, бажаючи, щоб їх твори були на цім місці оцінені, мусять прислати два примірники книжки.

Літературно-Науковий Вістник, найстарший український журнал по цей бік греблі. Колись біля нього гуртувалися письменники з усіх українських земель. В першому десятиліттю істнування ЛНВ. на його чолі стоїть незабутній Франко. В 1907 р. ЛНВ. переноситься до Києва. З вибухом війни царська влада його закриває і ЛНВ. появляється знову щойно після упадку царату. Та приходять большевики і видавництво ЛНВ. припиняється. Не має щастя до Києва. Від кількох літ появляється ЛНВ. знову у Львові, під редакцією дра Д. Донцова. На жаль, годі діждатися, щоби ЛНВ. повернув до передвоєнного обему. Яке воно страшне для нас свідоцтво: одинокий денник (перед війною було в Галичині два, а коли вчислити „Народню Часопись“, так 3, не рахуючи ще двох денників москвофільських!) зменшив свій обєм до половини, найстарший журнал зменшив свій обєм ще більше, хоча українська територія побільшилася в двоє... ЛНВ. має сьогодня менший круг читачів, ніж перед війною. Яка причина так слабого зацікавлення журналом? Чи він вже такий убогий змістом? Візьмім останню книжку: є в ній м. и. твори Стефаника і Черемшини, отже китів нашої сучасної літератури, є стаття Донцова про Стефаника, є переклад Шекспірового „Сну літньої ночі“ і характеристики творчости Верґарна (Брюне) Переглянмо повоєнні річники ЛНВ.: майже нема українського письменника, якого імени не стрінулиби на сторінках журналу. З окрема годиться піднести публіцистичні статті редактора ЛНВ. Майже кожна з його статтей находила відгомін на Радянській Україні. Не находили його тільки в галицькій пресі. А шкода! Їх варто було реферувати, а думки — порушені в них — на стільки актуальні, що варто заняти до них становище. Вийшлоби воно на користь і пресі і публиці і ЛНВ., бо читачі довідалисяби, що він істнує і не зашкодилоби запренумерувати. Мимоходом кажучи, статті Донцова, розсипані в кількох річниках ЛНВ., — слідби видати окремою книжкою. Цеж найсильніщі речі в західно-українській публіцистиці останніх років. — Що можна закинути ЛНВ? В першу чергу недостачу систематичної літературно-наукової хроніки і за слабий рецензійний відділ. От прим. журнали, які появляються на Великій Україні, не удостоїлися докладніщого обговорення на сторінках ЛНВ., хоча „Записки Всеукраїнської Академії Наук“ чи „Україна“ чи „Червоний Шлях“ (є їх більше!) вповні на це заслуговують. Всеж мимо всіх своїх недостач ЛНВ. цікавий журнал. Коли він досі не осягнув навіть висоти передвоєнного накладу, в значній мірі причинилося до цього відношення до нього нашої преси, яка ЛНВ. залюбки промовчувала. Це одно. А друге: ніде правди діти, наша повоєнна публика страждає на відразу до книжки. Один зі секретів: здавалосяби, що прим. „Записки Чина СВВ.“ повинні мати найбільше передплатників серед нашого духовенства, міжтим ні, найбільше читають їх... Німці і Поляки.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає

Подяка Дня 29. січня 1927. померла моя Найдорожша жена в 38 році життя Зофія з Яцкевичів Логинська. Складаю щиру і горячу подяку Вп. Панству Дудам за їх співчуття і щедру поміч так моральну як також і матеріяльну через весь час мого, в наслідок безробіття і тяжкої довготреваючої недуги бл. п. покійниці — безвихідно прикрого положення, Всеч. о. сов. Ліщинському і о. Мазярови за їх безінтересовну останню прислугу, віддану покійниці, щиру та глибоку подяку „Союзови Українок“ в Бориславі за дізнану опіку підчас недуги покійниці і за заняття похороном, як рівнож глибоку та щиру подяку складаю „Боянови“ в Бориславі за звеличання похорону своїм співом і вкінці дякую всім тим громадянам, котрі віддали покійниці останню прислугу своєю присутностею в похороні.

Муж і син Логинський.

БІРЖА з дня 7. лютого: доляр ам. 8·93½, з.—8·94½ Біржа збіжева: пшениця двірська 53—54; пшениця селянська 50—51; жито 38—39 зол.; ячмінь броваровий 32—34 ячмінь пастівний 27—27·50; овес 29·25—30·25

За редакцію відповідає Степан Навроцький.

З друкарні Кнолера і Сина в Перемишлі.